

Újabb államosítástól tartanak a történelmi egyházak

2012. 4. 13.

Újabb, második államosítási kísérletnek tartják a magyar történelmi egyházak, a magyar nemesi családok és a szász közösség képviselői a kormány azon törvénytervezetét, amely eltörölné a kommunizmus idején elkobzott ingatlanok természetbeni visszaszolgáltatását. Mint arról beszámoltunk, az Ungureanu-kabinet szerdán olyan törvénytervezetet bocsátott közvitára, amely leállítaná valamennyi típusú ingatlan természetbeni visszaszolgáltatását, hatályon kívül helyezve a jelenlegi restitúciós törvények ilyen vonatkozású cikkelyeit.

A kormány várhatóan jövő heti ülésén fogadja el a tervezetet, amely szerint a hatóságok a kártérítésre jogosult személyeket nem az ingatlan reális értékén kárpótolnák, hanem ennek az értéknek a 15 százalékára korlátozzák a kifizetéseket. A kárpótlást 10 éves határidőn belül kell folyósítani, a restitúcióban illetékes hatóságoknak pedig 90 napon belül kell dönteniük a kártérítési igénylésekről. A román államot a strasbourgi Emberjogi Bíróság szólította fel 2010 őszén, hogy általános jelleggel orvosolja a nemzeti jogrendszerében található strukturális problémát az elkobzott ingatlanok után járó kártérítések ügyében, miután megállapította, hogy nem működőképes a visszaszolgáltatási rendszer.

A központi restitúciós hatóság csütörtökön tette közzé honlapján az új tervezetet, amelynek 22. cikkelyének 1-es bekezdése kimondja, hogy a jelenlegi törvényeknek a természetbeni visszaszolgáltatásra vonatkozó cikkelyeit hatályon kívül helyezi. Ez az intézkedés vonatkozna egyebek között az erdőkre és a mezőgazdasági területekre, az egyházak és a nemzeti kisebbségek közösségi ingatlanjaira, valamint a magánszemélyek által visszaigényelt területekre és épületekre is.

Romániát a strasbourgi Emberjogi Bíróság 2010 őszén kötelezte arra, hogy általános jelleggel orvosolja a nemzeti jogrendszerében található strukturális problémát az elkobzott ingatlanok után járó kártérítések ügyében. A bíróság 18 hónapot adott a kormánynak, hogy felülvizsgálja a törvénykezést ezen a területen, a határidő júliusban jár le. Erre az időszakra felfüggesztették Strasbourgban a romániai perek elbírálását. Jelenleg a restitúcióról összesen négy fő jogszabály rendelkezik, amelyek részben ellentmondanak egymásnak. Emiatt számos ingatlan ügye bíróság elé került, a volt tulajdonosok egy része pedig a strasbourgi bíróságon kereste igazát, így számos esetben az államnak kártérítést kellett fizetnie.

Markó Attila. ez a legolcsóbb kárpótlási forma

Az államnak nem kerül semmibe, ha természetben szolgáltatja vissza a kommunizmus idején elkobzott ingatlanokat – mondta a Krónika megkeresésére Markó Attila államtitkár, az egyházi ingatlanok és a kárpótlások ügyében illetékes bizottságok tagja. Az RMDSZ-es politikus hangsúlyozta, a szerdán közvitára bocsátott törvénytervezetet az Országos Tulajdon-visszaszolgáltató Hatóság dolgozta ki, ez egyelőre csak ötlet, amelyet még a kormánynak, majd a parlamentnek is el kell fogadnia. Mint magyarázta, az állami költségvetés szempontjából indokolt a csökkentett kártérítés, hiszen már nem olyan a gazdasági helyzet, hogy az állam olyan mértékben tudjon kárpótolni, mint évekkel ezelőtt.

Azonban az új szabályozás valószínűleg újabb perhullámot indítana el, azok, akik korlátozott kártérítést kapnak, bírósághoz fordulnának, arra hivatkozva, hogy korábbi igénylők természetben kapták vissza ingatlanjaikat, vagy azok reális értékével kárpótolták őket. Az RMDSZ azt szorgalmazza, hogy amit lehet, természetben kell visszaadni, hiszen az semmivel sem terheli a költségvetést, ha pedig erre nincs mód, akkor másik ingatlant vagy földet kell felajánlani cserébe, szögezte le Markó Attila. Az eddigi tapasztalatok alapján elmondta, a visszaigényelt egyházi ingatlanok 20 százaléka esetén nem volt lehetőség a természetbeni visszaszolgáltatásra.

Az államtitkár ugyanakkor arra is felhívta a figyelmet, hogy Romániát leszámítva egyetlen ország sem kárpótolta teljes mértékben az egykori tulajdonosokat, a rendszerváltás után általában morális jelentőségű részleges reparáció történt. Most már nehéz elfogadtatni az érintettekkel vagy a bírósággal, hogy évekig működött egy visszaszolgáltatási elv, ám azt módosítani kell, mert elfogyott a pénz, vélte Markó Attila, aki szerint 2001-ben kellett volna korlátozni a kártérítés mértékét.

Elmondta, az Emberjogi Bíróság megelégedve a rengeteg panaszt, arra a következtetésre jutott, hogy tartalmi hiba van a törvényben, ám az államtitkár szerint a kormánynak olyan változtatást kell elfogadnia, amely minden fél számára méltányos. Hangsúlyozta: az RMDSZ nem ért egyet a természetbeni visszaszolgáltatás leállításával, hiszen ez nem terheli az állami költségvetést, ez a „legolcsóbb kárpótlási forma”.

Jól áll a magyar egyházi ingatlanok ügye

Markó Attila szerint a nemzeti kisebbségek közösségi vagyona esetében nincs jelentős számú magyar vonatkozású igénylés, ezek száma mintegy 50-re tehető. Az erdélyi magyar történelmi egyházak viszont körülbelül 1500 igénylést nyújtottak be, ebből 1006-ot bíráltak el kedvezően, 92-t pedig elutasítottak. Az államtitkár szerint mintegy 300 egyházi ingatlan sorsáról kell még dönteni, ebben a hónapban újabb épületek ügye kerül napirendre.

A magyar történelmi egyházak a többiekhez, különösen a görög katolikushoz képest nagyon jól állnak a visszaszolgáltatás terén, magyarázta az államtitkár, aki szerint az RMDSZ kiemelten figyelt erre. Hozzátette, a siker ugyanakkor annak is tulajdonítható, hogy ingatlanjaik szerepeltek a telekkönyvi rendszerben, így sokkal könnyebb volt beszerezni az igazoló dokumentumokat, mint például Moldvában vagy Havasalföldön.

Elutasítják a módosítást az egyházak

Az új jogszabály mindenképpen visszalépést jelentene a restitúciós folyamatban – értékelte a kormány tervét Pap Géza, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke, aki lapunktól értesült a közvitára bocsátott törvénytervezetről. „Szomorúnak és tragikusnak tartom, hogy a kormány korlátozni akarja az elkobzott ingatlanok kártérítési értékét, ez tulajdonképpen újabb államosítást jelentene, másodszer is elvonnék tőlünk azt, ami jogosan a miénk” – fogalmazott a Krónikának a püspök.

Csúry István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke szerint a zilahi Wesselényi-kollégium épülete a legfájdalmasabb pont a vissza nem kapott ingatlanok közül az egyházkerület számára. Az épületben ugyanis Ady Endre és több jeles személyiség nevelkedett református szellemiségben. „Mindent meg fogunk tenni, hogy a határozat ne lépjen érvénybe, akár erre, akár más épületekre vonatkozóan” – jelentette ki a püspök, aki az Európai Parlamentig is kész lenne elmenni kérésével. „Nem értem, miért éppen választás előtt foglalkoznak ilyesmivel, hiszen ez senkinek nem szimpatikus. Nem tesz jót Romániának sem Európa, sem a világ megítélése tükrében” – véli Csúry István.

Hozzátette, a királyhágómelléki egyházkerület a váradi római katolikus püspökséggel is szimpatizál, hiszen ennek még több ingatlant kell visszakapnia – egyelőre nincs döntés például a filharmónia épületéről, a Szacsvey-iskola épületéről és a Mihai Eminescu Főgimnáziumról sem, amelyet a premontrei prépostság igényel vissza évek óta. A református püspök egyébként úgy véli, az özszesz, valaha egyházi tulajdonban lévő épületnek már csak azért is jót tenne a visszaszolgáltatás, mert

ezek egyre rosszabb állapotban vannak, és amíg folyik a restitúciós procedúra, nem is nyúlhat hozzájuk senki.

Várják, hogy véget érjen az időhúzás

Elutasítja a közvitára bocsátott törvénytervezetet az Erdélyi Unitárius Egyház is – nyilatkozta a Krónikának Dác Tibor, az unitárius püspökség gazdasági tanácsadója, aki szerint semmiképpen nem értenek egyet az új jogszabály létjogosultságával. Mint mondta, az unitárius püspökségnek jelenleg körülbelül 40 restitúciós ügye van folyamatban, többségben vidéki ingatlanok.

„Mindemellett nagyobb épületek visszaszolgáltatását is várjuk, többek között Sepsiszentgyörgyön, Marosvásárhelyen és Székelykeresztúron. A folyamatban lévő ügyek jelentős részének esetében már minden szükséges irat elkészült, így mindössze arra várunk, hogy a hatóságok ne húzzák tovább az időt” – tette hozzá Dác Tibor.

Mintegy 40 visszaszolgáltatási kérelmének jóváhagyására vár a Szatmári Római Katolikus Püspökség is, amely 2003 óta 179 kérvényt tett le a restitúciós bizottságnál. „Reméljük, hogy a parlament nem szavazza majd meg a törvénytervezetet, hiszen azoknak a közösségeknek és személyeknek az értékeiről, vagyonáról van szó, akiket a régi rendszer megkárosított. Őket érné most is hátrányos megkülönböztetés” – értékelte lapunknak a kormány tervét dr. Schupler Tibor gazdasági igazgató.

Hátrányos megkülönböztetéstől tartanak a nemesi családok

Méltánytalannak tartja a kormány törvénytervezetét Haller Béla, az erdélyi nemesi családokat tömörítő Castellum Alapítvány elnöke is, aki lapunknak elmondta, több volt szocialista ország is szimbolikus összeggel kártalanította a korábban államosított javak tulajdonosait, a folyamat pedig a rendszerváltást követően viszonylag rövid időn belül megtörtént. „Abban az esetben, ha a tervezett jogszabály hatályba lép, vélhetően Románia is csatlakozik ezen államokhoz” – mondta Haller Béla.

Az alapítvány elnöke azonban úgy vélekedett, a tervezet valószínűleg számos pert eredményez majd, hiszen hátrányos megkülönböztetés jön létre azok között, akik már visszakapták jogos tulajdonukat, illetve akik még várakoznak a visszaszolgáltatásra. Mint ismeretes, a román államnak még számos kastélyt, kúriát, udvarházat kell visszaszolgáltatnia az erdélyi nemesi családoknak, ezek többsége nagyon leromlott állapotban van. A restitúcióra váró ingatlanok közül Haller Béla a nemrég felígert radnóti kastélyt említette.

Iohannis: a szász közösséget is megkárosítanák

Ellenzi a törvénytervezetet Klaus Iohannis nagyszebeni polgármester, a Német Demokrata Fórum elnöke is, aki szerint ennek elfogadása ismételt államosítást jelentene. „Mindez arra emlékeztet, amikor a 80-as években a vagyonától megfosztott szász közösséget nevelésesen kis összeggel kárpótolta a kommunista vezetés, amely ugyanakkor nem tartotta fontosnak, hogy megőrizze a szükséges okiratokat. Elsősorban az aggaszt, hogy a tervezet a magánszemélyek mellett a kisebbségi egyházakat is nagymértékben érinti” – mutatott rá az előljáró. Elmondta, a tervezett jogszabályt a német kisebbségi szervezet is elutasítja.

Méltánytalannak értékelte a törvénytervezetet Lucian Croitoru, a Román Nemzeti Bank (BNR) elnökének tanácsadója is, aki a Mediafax hírügynökségnek úgy nyilatkozott: a kormánynak egységes kritériumokat kellene alkalmaznia a tulajdonosok kárpótlására. „A hitelesség és a bizalom megtartásához mindenképpen elengedhetetlen, hogy a hatóságok betartsák a korábban tett ígéreteiket” – vélekedett Croitoru.

[Forrás: Krónika]

